บทความวิจัย

การคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า*

Protective Measures for Victims who are Defrauded Into Transferring Money into

ช่อลัดดา ควรประเสริฐ[1]

Chorladda Khuanprasert [2]

เลขที่ 123/99 หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84320

No. 123/99 Village No. 1, Bo Phut Subdistrict,

Koh Samui District, Surat Thani Province 84320

* Corresponding author E-mail: fiorelaw1011@gmail.com

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า” คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. 2567.

[1] นางสาวช่อลัดดา ควรประเสริฐ, นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนากระบวนการยุติธรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

[2] Miss.Chorladda Khuanprasert. Master of Arts Major Development of Justice system student, Faculty of Law, Surat Thani Rajabhat University.

อัคคกร ไชยพงษ์[3]
Akkakorn Chaiyapong[4]
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 272 หมู่ที่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100.
Faculty of Law Suratthani Rajabhat University
No. 272 Moo 9, TambonKuntalea, MueangSuratthani District,
Suratthani Province, 84100.

E-mail: mr.akkakorn@gmail.com

วันที่รับบทความ : 6 พฤษภาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ : 20 ธันวาคม 2568
วันที่ตอบรับ : 25 สิงหาคม 2568 วันที่เผยแพร่ : 28 ธันวาคม 2568

[3] รองศาสตราจารย์ ดร.อัคคกร ไชยพงษ์ , อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.

[4] Associate Professor Dr.Rkakon Chaiyapong, Thesis advisor.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบการนำบัญชีม้ามาใช้กลไกการคุ้มครองทั้งเชิงยับยั้งป้องกันและเชิงชดเชยเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า คุ้มครองทั้งส่วนที่ถูกหลอกลวงแต่ยังไม่ได้โอนเงิน และหลังจากโอนเงินเข้าบัญชีม้าแล้ว โดยใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ บทความวิจัย กฎหมายของราชอาณาจักรไทย กฎหมายของประเทศอังกฤษและกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งกลไกการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหาย เนื่องจากยังไม่มีบทกฎหมายในส่วนนี้

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบปัญหาการนำบัญชีม้ามาใช้ในกรณีการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ การหลอกลงทุนสร้างค่าความเสียหายสูงสุด กลไกการยับยั้งการโอนเงินเข้าบัญชีม้ามีบทกฎหมายและมาตการป้องกันบางส่วนแล้ว ส่วนกลไกคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหาย พบว่า ยังไม่มีบทกฎหมาย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ คือ 1) แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ฉบับที่ 2 การคืนเงินแก่ผู้เสียหาย เพิ่มความรับผิด ผู้ให้บริการโทรคมนาคมและสถาบันการเงิน ความรับผิดของผู้รับฝากเงิน มาตรา 672 และมาตรา 673 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 2) ตรวจจับ อายัด ปิดบัญชีม้า และลงโทษตีตราผู้กระทำผิด และ 3) ระบบแจ้งเหตุให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ สร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชน กลไกนี้จะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนและการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เพื่อรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของประชาชน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ

คำสำคัญ : การคุ้มครองผู้เสียหาย, บัญชีม้า, ฉ้อโกง, อาชญกรรมทางเทคโนโลยี, หลอกลวงออนไลน์

ABSTRACT

This research article aims to examine the patterns of using mule accounts, as well as the protective mechanisms for victims who are deceived into transferring money into mule accounts, both in terms of preventive and deterrent measures and compensatory remedies. The scope of protection covers cases in which victims are deceived but have not yet transferred money, as well as cases after funds have already been transferred into mule accounts. This study employs documentary research methods, analyzing data from books, textbooks, academic articles, research papers, and relevant laws of the Kingdom of Thailand, the United Kingdom, and Japan. A comparative analysis is conducted in order to identify appropriate mechanisms for protecting and remedying victims, given the absence of explicit legal provisions in this area.

The findings reveal that the most severe damages arising from the use of mule accounts occur in cases of online trading fraud and investment scams. With regard to deterrence and prevention, certain legal provisions and preventive measures to inhibit the transfer of funds into mule accounts have already been established. However, in terms of mechanisms for compensating and remedying victims, the study finds that no specific legal provisions currently exist.

The researcher offers the following recommendations: 1) Amend and supplement the legal provisions on victim protection and remedies under the Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology-Related Crime B.E. 2566 (2023), No. 2, particularly with regard to the restitution of funds to victims. This includes increasing the liability of telecommunications service providers and financial institutions, as well as

clarifying the liability of depositaries under Sections 672 and 673 of the Civil and Commercial Code. 2) Strengthen measures to detect, freeze, and close mule accounts, and impose effective sanctions and deterrent labeling against offenders. 3) Establish a one-stop service reporting system and enhance public awareness. The effectiveness of these measures depends on integrated cooperation among all relevant sectors and continuous legal reform in order to safeguard the property of the public and ensure the economic security of the nation.

Keywords: Victim protection, Mule accounts, Fraud, Technology-related crime, Online fraud

1. ความนำ

ในโลกยุคปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อชีวิตของผู้คนเป็นอย่างมาก ตั้งแต่การมีตัวตนบนสื่อสังคมออนไลน์ การสื่อสาร การทำธุรกรรมการเงิน ไปจนถึงการสร้างพื้นที่เสมือนจริงอย่างในโลกอินเทอร์เน็ตคู่ขนาน แม้จะได้สะดวกสบาย แต่สิ่งที่ตามมาคือ การก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนนี้ ทำให้โลกสื่อสารแคบลง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารและการทำธุรกรรม ทำให้เราได้รับข้อมูลได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่มุมใดของโลก การทำธุรกรรมที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ส่งผลให้ในปัจจุบันมีการนำบัญชีม้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการก่อปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สร้างความเสียหายต่อประชาชนผู้สุจริตเจ้าของบัญชีเงินฝาก ด้วยเหตุนี้ทำให้ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การเรียนรู้เทคโนโลยีและการได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องทันสมัยนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจ เศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

โดยแต่ละวันมีผู้ถูกหลอกลวงจำนวนมากและมีมูลค่าความเสียหายสูง 100 ล้านบาทต่อวัน ในรอบ 2 ปีนี้ จากข้อมูลจาก Statista แสดงให้เห็นว่า มีสถิติการก่ออาชญากรรมบนโลกออนไลน์ทั่วโลกกว่า 650,000 คดี ข้อมูลเมื่อปี 2565 พบประเทศที่มีอัตราการถูกหลอกลวงสูงที่สุด ตามลำดับจากสูงสุด ดังต่อไปนี้ คือ อินเดีย ไนจีเรีย ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และไทย ถูกมิจฉาชีพหลอกลวงสูงติดอันดับ 6 ของโลก บัญชีม้าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิดทางอาญาอื่น ๆ ด้วย เช่น นำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการหลอกลวง การกระทำความผิดฐานฉ้อโกงรับโอนเงินจากการซื้อขายออนไลน์เป็นส่วนใหญ่

การใช้บัญชีม้าโดยวิธีการทางเทคโนโลยี หลอกลวงประชาชนทั่วไป ผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จนทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก และผู้หลอกลวงได้โอนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นผ่านบัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นต่อไปเป็นทอด ๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อปกปิดหรืออำพรางการกระทำความผิด ซึ่งแต่ละวันประชาชนผู้สุจริตถูกหลอกลวงจำนวนมากและมีมูลค่าความเสียหายสูงมาก และการหลอกลวงดังกล่าว ซึ่งเป็นการกระทำความผิดได้เพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติการหลอกลวงทางออนไลน์ที่ผู้เสียหายแจ้งความออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ www.thaipoliceonline.com ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างและเป็นอันตรายร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงในการคุ้มครองและเยียวยาเจ้าของบัญชีเงินฝาก จากการถูกหลอกลวงโอนเงินผ่านบัญชีม้า มาตราการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อรักษาความปลอดภัยของประชาชน ความปลอดภัยสาธารณะและความมั่นคงของประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการคุ้มครองผู้เสียต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บัญชีม้าและการลงโทษ

ความหมายของบัญชีม้า (Mule Account) คือ บัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่น ที่นำมาใช้เป็นช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การถ่ายโอนเงิน การรับเงิน การโอนเงิน ซึ่งเงินที่ได้มาจากการกระทำผิด จุดประสงค์การเปิดบัญชีม้า คือ เพื่อป้องกันไม่ให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตัวผู้กระทำผิดได้ และธนาคารแห่งประเทศไทยยังขยายความว่า บัญชีม้า คือ บัญชีที่ตัวแทนในการใช้ทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการโอน รับโอน หรือชำระเงินที่ได้จากการฉ้อโกง อาชญากรรมทางเทคโนโลยี การกระทำผิดกฎหมาย เช่น การหลอกลวงออนไลน์ การหลอกลงทุน การฟอกเงิน การได้มาจากการรับจ้างเปิดบัญชี การหลอกให้คนเปิดบัญชีแทน หรือขโมยข้อมูลส่วนตัว ซึ่งเจ้าของบัญชีที่ให้ยืมหรือเปิดบัญชีแทนจะมีความผิดตามกฎหมาย แม้ว่าเจ้าของบัญชีจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้บัญชีม้าถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ตามมาตรา 9 พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้บัญชีม้า และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บัญชีม้า (Money Mule Accounts) ในอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สามารถวิเคราะห์ได้จากทั้งมุมของผู้กระทำผิดหลัก และผู้ที่ให้ยืมหรือเปิดบัญชี ส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนหรือประชาชนทั่วไปที่ถูกหลอกหลวง ถูกชักจูง ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) ทฤษฎีที่เน้นโอกาสในการกระทำความผิด องค์ประกอบ 3 อย่างที่ทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้น (1) ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจ แก๊งคอลเซ็นเตอร์หรือผู้หลอกลวงออนไลน์ (2) เหยื่อที่ไม่มีการป้องกัน เหยื่อที่หลงเชื่อโอนเงิน เกิดจากมีความโลภ มีความรัก มีความหวาดกลัว และ (3) การขาดผู้ดูแลที่มีประสิทธิภาพ (Absence of Capable Guardian) หมายถึงช่องโหว่ที่ทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ เช่น ระบบตรวจสอบธนาคาร บัญชีม้าที่ไม่มีการตรวจสอบ

หรือธนาคารที่ไม่แจ้งเตือน บัญชีม้าเป็นช่องทางที่ไร้การป้องกันที่อาชญากรใช้เพื่อรับเงินจากเหยื่อ โดยไม่เปิดเผยตัวตนตนเอง (Cohen & Felson, 1979)

2.1.2 ทฤษฎีการเลือกที่เหมาะสม (Rational Choice Theory) ผู้กระทำผิดรวมถึงเจ้าของบัญชีม้า การตัดสินใจกระทำผิดโดยชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์กับความเสี่ยง อาชญากรใช้บัญชีม้าเพื่อปกปิดตัวตน ลดความเสี่ยงการติดตามทางกฎหมาย เจ้าของบัญชีม้าอาจรู้ว่าผิด แต่เป็นการกระทำที่ได้เงินง่าย ไม่ถูกจับกุมบ่อย จึงเลือกทำผิด (Derek Cornish & Ronald Clarke, 1986)

2.1.3 ทฤษฎีการเปลี่ยนพื้นที่ (Space Transition Theory) ทฤษฎีใหม่ที่เรียกว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนพื้นที่ โดยมีสมมติฐานสรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์ในโลกกายภาพกับในโลกไซเบอร์มีความแตกต่างกัน และโดยธรรมชาติมนุษย์มักมีความเปลี่ยนแปลง เมื่อเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกย้ายจากโลกจริงเข้าไปสู่โลกเสมือนที่ไม่หยุดนิ่ง เคลื่อนไหวตลอดเวลา ทำให้อาชญากรไม่ต้องแบกรับสถานภาพบางอย่างแบบเดียวกับโลกจริง เช่น สถานะทางสังคม ความมีชื่อเสียง ทำให้ผู้คนตัดสินใจก่ออาชญากรรมบนโลกออนไลน์กันมากขึ้น พฤติกรรมเปลี่ยนเมื่อคนเข้าสู่โลกไซเบอร์รู้สึกปลอดภัย แยกตัวตนจริงออกจากพฤติกรรมผิด คนทั่วไปอาจไม่กล้าให้คนแปลกหน้ายืมบัญชีในโลกจริง แต่ในโลกออนไลน์ กลับเปิดบัญชีม้าให้ใช้ง่าย ๆ ผ่านการแชท (Jaishankar, 2008)

สรุปแนวคิด และทฤษฎีพฤติกรรมการใช้บัญชีม้า ในอาชญากรรมทางเทคโนโลยี 1) ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน บัญชีม้า คือ ช่องโหว่ที่ไม่มีการป้องกัน ถูกใช้เป็นเครื่องมือรับเงินผิดกฎหมาย 2) ทฤษฎีการเลือกที่เหมาะสม เจ้าของบัญชีม้าตัดสินใจจากผลประโยชน์และความเสี่ยง 3) ทฤษฎีการเปลี่ยนพื้นที่ โลกออนไลน์ทำให้ผู้คนกล้าทำผิดเพราะรู้สึกว่าตนไม่ถูกตรวจจับ (สาวตรี สุขศรี และปวีร์ เจนวีระนนท์, 2566)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ

2.2.1 ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory) เป็นหนึ่งในทฤษฎีสำคัญทางอาชญาวิทยา ซึ่งสามารถนำมาอธิบาย พฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีม้า

(Money Mule Accounts) ในอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในประเด็น บทลงโทษ และผลกระทบทางสังคมหลังการถูกจับหรือตีตราเป็นอาชญากร

1. แนวคิดหลักของทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory) พัฒนาโดยนักอาชญาวิทยา ว่าอาชญากรรมไม่ได้เกิดจากการกระทำเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการที่สังคมตีตราบุคคลนั้นว่าเป็นอาชญากร การตีตราอาจทำให้บุคคลถูกกีดกันจากสังคม ขาดโอกาส จนสุดท้ายหันกลับไปสู่พฤติกรรมผิดกฎหมายซ้ำอีก (Becker, 1963; Lemer, 1951)

2. การประยุกต์ใช้กับอาชญากรรมบัญชีม้า โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ เยาวชน คนตกงาน ผู้มีรายได้น้อย บุคคลเหล่านี้มักถูกชักชวนให้เปิดบัญชี หรือให้ใช้บัญชีโดยไม่ได้รู้ว่าผิดกฎหมาย เมื่อถูกจับกุมจะถูกสังคมมองว่าเป็นอาชญากร ทั้งที่พฤติกรรมอาจเกิดจากความไม่รู้ ส่งผลกระทบของการถูกตีตรา คือ เสียประวัติ ไม่สามารถเปิดบัญชีธนาคารได้ในอนาคต ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาหรือการจ้างงาน ถูกกันออกจากระบบเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บางคนหวนกลับสู่พฤติกรรมผิด (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567)

3. การตีตราและบทลงโทษในอาชญากรรมทางเทคโนโลยี อธิบายผ่านทฤษฎีตีตรา ปัญหาคือ เจ้าของบัญชีไม่รู้ว่าตนมีความผิด ถูกตีตราทันทีที่มีการอายัดบัญชี ถูกมองว่าเป็นผู้ร่วมขบวนการ สื่อและสังคมลงโทษก่อนกระบวนการยุติธรรม การรายงานข่าวหรือเปิดเผยชื่อ ทำให้เกิดตราประทับ (stigma) เยาวชนถูกฟ้องข้อหาร่วมฉ้อโกง แม้จะไม่มีเจตนา แต่ระบบกฎหมายตีค่าเท่าเทียมกับผู้กระทำหลัก การฟื้นฟูผู้กระทำผิดแทบไม่มีระบบรองรับ ทำให้ผู้ถูกตีตรายากจะกลับสู่สังคม (ปรเมศวร์ กุมารบุญ, 2567)

4. ข้อเสนอจากทฤษฎีตีตรา ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูมากกว่าการลงโทษ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น เยาวชน แยกแยะบทบาทผู้ร่วมกระทำผิด อย่างชัดเจน เช่น ผู้เปิดบัญชีเพราะถูกหลอก ไม่ควรได้รับโทษเทียบเท่าแก๊งฉ้อโกง สร้างช่องทางให้ผู้ถูกตีตรากลับคืนสู่สังคม เช่น โครงการคืนประวัติ หรือระบบธนาคารเฉพาะสำหรับผู้เคยมีประวัติบัญชีม้า (กานต์ ภัทรปรีชาการ, 2567)

5. สรุปวิเคราะห์จากทฤษฎีตีตรา ลักษณะพฤติกรรม การกระทำความผิดเล็กน้อย (primary deviance) ถูกขยายเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะร้ายแรงเพราะการ

ตีตรา บทลงโทษทางสังคม ส่งผลรุนแรงกว่าบทลงโทษตามกฎหมาย เช่น ตกงาน ถูกเหยียดหยาม วงจรการกระทำผิดซ้ำ ถูกตีตรา ไม่มีทางเลือก กลับไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม โดยแนวทางแก้ไข ต้องใช้แนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) และการศึกษาเพื่อป้องกัน

3. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า

ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 341 ฉ้อโกง

องค์ประกอบความผิด ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่น ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงนั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ

องค์ประกอบสำคัญ โดยทุจริต คือ เจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หลอกลวง คือ การใช้กลอุบายทำให้เขาเข้าใจผิด แสดงข้อความเท็จ หรือปกปิดความจริงการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารสิทธิ ความเสียหายที่เกิดขึ้น (คณพล จันทน์หอม, 2561)

บัญชีม้าเป็นกลไกในการแสดงข้อความเท็จ เช่น โฆษณาหลอกลงทุน หรือปกปิดความจริง เช่น ตัวตนผู้สั่งการ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินจากเหยื่อ ทำให้เหยื่อโอนเงินทรัพย์สินเข้าบัญชีม้า

มาตรา 343 ฉ้อโกงประชาชน

องค์ประกอบความผิด ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำโดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การใช้บัญชีม้าในการโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย หรือกลุ่มต่าง ๆ ถือเป็นการกล่าวเท็จต่อประชาชน ไม่ใช่แค่บุคคลเดียว จึงเข้าข่ายมาตรา 343 โดยมีโทษหนักกว่าความแตกต่างจาก 341 เน้นการกระทำต่อประชาชน ไม่ใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยใช้การกล่าวเท็จหรือปกปิดความจริงในวงกว้าง เช่น การโฆษณาชวนเชื่อที่หลอกลวงเจตนาถือเอาเจตนาแสดงความเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ ไม่ต้องมีผู้เสียหายจำนวนมากเป็นเกณฑ์

มาตรา 83 ผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดร่วมกัน ร่วมกันฉ้อโกง

หลักการ ผู้ที่ลงมือกระทำความผิดเอง (Principal Offender) ถือเป็นผู้กระทำความผิดโดยตรง และต้องรับโทษตามกฎหมาย

ขบวนการบัญชีม้า มักมีผู้ร่วมขบวนการหลายคน เช่น เจ้าของบัญชี คนรับจ้างเปิดบัญชี คนหลอกลวง คนฟอกเงิน ทุกคนถือเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดฐานฉ้อโกง (ณัฐธรณ์ เดชสกุล, 2563)

มาตรา 84 ผู้สนับสนุน

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นต้องรับโทษเสมือนว่าได้กระทำความผิดสำเร็จ ไม่ว่าจะโดยการใช้ การบังคับ การคุกคาม การจ้าง การขอความช่วยเหลือ การยุยง หรือด้วยวิธีอื่นใด ถือว่าผู้สนับสนุน ผู้ยุยง การพยายามกระทำความผิด แม้ไม่สำเร็จก็ผิด

การสนับสนุนให้ผู้อื่นก่ออาชญากรรม แม้ตนเองจะไม่ได้ลงมือทำเองก็ตาม การพยายามเปิดบัญชีม้าตามคำสั่ง การส่งข้อมูลให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์ หรือการพยายามหลอกลวงแต่เหยื่อรู้ทันและไม่โอนเงิน ก็ถือเป็นการพยายามฉ้อโกง และต้องรับโทษ (วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์, 2562)

กรณีการหลอกลวงเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าออนไลน์เกิดขึ้นมากที่สุด ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน เป็นความผิดที่เกิดจากการที่ผู้กระทำนำเสนอข้อมูลเท็จหรือปกปิดความจริงต่อประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดและหลงเชื่อซื้อสินค้า ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางการเงินแก่ผู้บริโภคจำนวนมาก เช่น การโฆษณาขายสินค้าที่ไม่มีอยู่จริง หรือมีคุณภาพไม่ตรงตามที่โฆษณา หลอกลวงเพื่อขายสินค้าให้ประชาชน

ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน บัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 โดยมีองค์ประกอบความผิดว่า เป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน ซึ่งการแสดงข้อความเท็จต่อประชาชน เป็นการหลอกลวงประชาชนกลุ่มใหญ่ หรือหลอกลวงประชาชนจำนวนมาก ของการกระทำครั้งนั้น การหลอกลวงโดยการซื้อขายออนไลน์ มีลักษณะการหลอกลวงประชาชนกลุ่มใหญ่ หรือจำนวนมาก จึงเข้าลักษณะฉ้อโกงประชาชน (สมชาย บุญคงมาก, 2567) ซึ่งเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับผู้ศึกษา และสอดคล้อง กับบทความในสื่อสังคมออนไลน์ของท่านอาจารย์ธีร์รัฐ บุนนาค ที่ว่า เรื่องการส่งลิ้งค์เข้าหน้าเพจปลอม มาให้เรากรอกเพื่อส่งข้อมูลกลับไปให้เขาทาง SMS หรือ LINE คือ การแสดงข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จเพื่อหลอกให้เหยื่อส่งมอบข้อมูลส่วนบุคคล เรียกว่า ฟิชชิง (Phishing) เป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14(1) (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลเท็จ ปลอม บิดเบือน กรณีนี้ไม่ใช่มาตรา14 ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แต่เป็นการฉ้อโกงออนไลน์ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 (ธีร์รัฐ บุนนาค, 2567)

3.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

มาตรา 14 (1) ผู้ใดกระทำความผิดโดยทุจริต หรือโดยหลอกลวงนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอม ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

องค์ประกอบความผิด

การกระทำ นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งหมายถึงการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ เช่น การโพสต์ข้อความ การส่งอีเมล หรือการอัปโหลดข้อมูล

ลักษณะข้อมูล ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอม อันเป็นเท็จ (False) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือบิดเบือนไปจากความจริง ตัวอย่างเช่น

การสร้างโปรไฟล์ปลอมเพื่อหลอกลวง (Romance Scam) หรือการประกาศขายสินค้าที่ไม่ตรงปก (ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2560)

เจตนา โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง เป็นเจตนาพิเศษที่มุ่งหวังประโยชน์โดยมิชอบ หรือหลอกให้ผู้อื่นหลงเชื่อ ผล โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน ข้อยกเว้น ไม่ใช่ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา บทลงโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 16

เน้นการวิเคราะห์คำว่า บิดเบือน และเท็จ กับพฤติกรรมบัญชีม้า การนำเข้าข้อมูลที่มีเนื้อหาไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น หลอกว่าเป็นการลงทุน หลอกว่าขายของจริง เกิดความเสียหายต่อประชาชนความเสียหายทางเศรษฐกิจ เสียทรัพย์สิน สูญเสียความเชื่อมั่น ไม่จำเป็นต้องเกิดความเสียหายจริง เพียงแค่มีแนวโน้มว่าจะเกิดก็เข้าข่ายความผิดแล้ว แต่ต้องมีความน่าจะเป็น เช่น การหลอกให้คนจำนวนมากโอนเงิน โดยหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ เช่น Facebook LINE เว็บไซต์ทางโซเชียลต่าง ๆ

3.3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 5 การกระทำความผิด การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน จะมีผลทางทรัพย์สิน คือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้น และทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด จะถูกยึดหรือริบได้ โดยเน้นไปที่ผลลัพธ์ของความผิดฐานฟอกเงิน ว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องจะถูกดำเนินการตามกฎหมาย

มาตรา 9 การสมคบกันเพื่อกระทำความผิด หากมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงร่วมกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เช่น ตกลงฟอกเงินให้ จะมีความผิดฐานสมคบกัน บทลงโทษ ผู้สมคบจะได้รับโทษจำคุกและปรับตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปมาตรา 5 กำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ต้องถูกยึดหรือริบ และมาตรา 9 ว่าด้วยเรื่องการ สมคบกันฟอกเงิน โดยกำหนดโทษแก่ผู้สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปหากมีการตกลงเพื่อกระทำความผิดฟอกเงิน และยังรวมถึงการที่ผู้สมคบกันไปลงมือกระทำความผิดที่ตกลงกันไว้ด้วย แต่หากผู้สมคบกลับใจให้ข้อมูลก่อนเกิดเหตุ จะได้รับโทษเบาลงมาตรา 5 คือ ผลทางทรัพย์สินของ

ความผิด มาตรา 9 คือ กฎหมายจัดการกับ กลุ่ม หรือที่เรียกว่า แก๊งค์ หรือการรวมหัวกันกระทำความผิดฟอกเงิน (Conspiracy to Money Laundering) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสมคบกันเป็นเครือข่าย การรับ โอน หรือยักย้ายทรัพย์สินที่ได้จากความผิด เช่น การฉ้อโกง ถือเป็นความผิดฐานฟอกเงินเจ้าของบัญชีม้า ที่รู้ว่าบัญชีจะใช้รับเงินผิดกฎหมายจะถูกดำเนินคดีฐานฟอกเงิน (สำนักงานวิจัยแห่งชาติ, 2567)

3.4 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วิธีเฉพาะการฝากเงิน มาตรา 672 และมาตรา 673 เงินที่ฝากนั้นจะตกเป็นกรรมสิทธิของธนาคาร หากเงินที่รับฝากไว้สูญหายไปหมด แม้ว่าจะเกิดจากเหตสุดวิสัย ผู้รับฝากจำต้องคืนเงินเท่ากับจำนวนที่ฝาก

มาตรา 672 ถ้าฝากเงิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้รับฝากไม่พึงต้องส่งคืนเป็นเงินทองตราอันเดียวกันกับที่ฝาก แต่จะต้องคืนเงินให้ครบจำนวน

มาตรา 673 เมื่อใดผู้รับฝากจำต้องคืนเงินแต่เพียงเท่าจำนวนที่ฝาก ผู้ฝากจะเรียกถอนเงินคืนก่อนถึงเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ไม่ได้ หรือฝ่ายผู้รับฝากจะส่งคืนเงินก่อนถึงเวลานั้นก็ไม่ได้ดุจกัน

ดังนั้น จะเห็นว่า มาตรา 672 และ 673 เป็นบทบัญญัติพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยการฝากเงินที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ฝากกับธนาคาร ในปัจจุบันที่อาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะปัญหา บัญชีม้า มีความรุนแรงขึ้น การตีความบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้จำเป็นต้องพิจารณาประกอบกับสถานะทางกฎหมายของธนาคารในฐานะผู้มีวิชาชีพเฉพาะซึ่งมีมาตรฐานความระมัดระวังที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป

1. กรอบกฎหมายว่าด้วยการฝากเงินเป็นเพียงการวางหลักเกณฑ์พื้นฐานในการจัดการเงินฝาก มาตรา 672 ยืนยันสิทธิของผู้ฝากในการเรียกเงินคืนได้ตลอดเวลา หากไม่มีการกำหนดเวลาคืน มาตรา 673 กำหนดความผูกพันตามระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในการฝากประจำ บทบัญญัตินี้ยืนยันถึงความสัมพันธ์ทางแพ่งปกติระหว่างผู้ฝากและธนาคาร หลักการคือ โดยเมื่อฝากเงินแล้ว กรรมสิทธิ์ในเงินนั้นจะตกเป็นของธนาคารทันที และธนาคารมีภาระหนี้ต้องคืนเงินจำนวนเท่ากันให้แก่ผู้ฝากเมื่อถูกเรียกคืน

2. สถานะเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะ ของธนาคารและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น ในทางกฎหมายและตามแนวคำพิพากษาของศาลไทย สถานะของธนาคารไม่ใช่ผู้รับฝากทรัพย์ธรรมดา แต่เป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะ ซึ่งประกอบกิจการค้าขายหรืออาชีวะที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ มาตรฐานความระมัดระวังและฝีมือที่ธนาคารต้องใช้จึงสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของบุคคลทั่วไป ซึ่งรวมถึงการใช้ความระมัดระวังตามมาตรฐานวิชาชีพ ธนาคารมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของระบบ การยืนยันตัวตนลูกค้า และการตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัยหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering: AML) และ พระราชกำหนดมาตราการบังคับและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566

คำพิพากษาฎีกาที่ 6233/2564 ได้วางบรรทัดฐานไว้อย่างชัดเจนว่า ธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการรับฝากเงินและโอนเงินผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ถือเป็นผู้รับฝากซึ่งเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขายหรืออาชีวะ จำต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการค้าขายหรืออาชีวะนั้น หากธนาคารละเลยมาตรฐานนี้จนเกิดความเสียหาย ธนาคารย่อมต้องรับผิด

3. การเชื่อมโยงกับวิกฤตปัญหาบัญชีม้าทำให้เกิดความซับซ้อนในการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ความรับผิดของธนาคาร หากธนาคารในฐานะผู้มีวิชาชีพเฉพาะละเลยมาตรฐานความระมัดระวังในการเปิดบัญชี เช่น ไม่ตรวจสอบตัวตนอย่างเข้มงวด หรือการตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัยตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (AML) จนทำให้มิจฉาชีพใช้บัญชีนั้นได้สำเร็จ ธนาคารอาจเข้าข่ายการกระทำละเมิดหรือผิดสัญญาฝากทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4920/2567 ได้ชี้ขาดเกี่ยวกับความผิดของเจ้าของบัญชีม้า โดยระบุว่า การรับจ้างเปิดบัญชีแล้วมอบสมุดบัญชีให้ผู้อื่นใช้ เป็นเรื่องผิดปกติวิสัยและแสดงถึงเจตนาร้าย ถือเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่คนร้ายในการฉ้อโกงประชาชน คำพิพากษานี้ตอกย้ำว่าแม้ในทางแพ่งจะมีบทบัญญัติการฝากเงิน แต่ในทางอาญากฎหมายเอาผิดกับผู้เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด

ดังนั้น จะเห็นได้ตามตัวอย่าง คดีแพ่งหมายเลขดำที่ ผบ468/2566 และคำพิพากษาฎีกาที่ 6233/2564 ให้ธนาคารชดใช้เงินให้กับเจ้าของบัญชีเงินฝาก แม้จะบางส่วนก็ตาม เพราะธนาคารก็มีส่วนประมาทเลินเล่อด้วย ควรหาทางป้องกันการโอนเงินของลูกค้า ให้มากกว่าการเปิดช่องให้คนร้ายกระทำการดังกล่าวได้สำเร็จ อีกทั้งธนาคารที่เป็นผู้รับฝากเงิน ผู้รับฝากเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขายหรืออาชีวะ ซึ่งจำต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการค้าขายหรืออาชีวะอย่างนั้น

4. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้เสียหายจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี กรณีถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ปัญหาการนำบัญชีม้ามาใช้เป็นเครื่องมือปกปิดตัวตนคนร้ายที่ฉ้อโกงในต่างประเทศ โดยในงานศึกษานี้จะศึกษาของประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น รวมถึงศึกษากลไกการยับยั้งการโอนเงินและการเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินโดยบัญชีม้า เพื่อพิจารณาว่ามาตรการกลไกของประเทศไทยนั้นเพียงพอหรือไม่ ยังขาดหลักการอะไรที่สำคัญบ้าง ที่จะสามารถหาแนวทางมาตรการกลไกในการบรรเทาความเสียหาย จากการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีประเภทนี้ ได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กฎหมายคุ้มครองผู้เสียหายจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันในเชิงโครงสร้างกฎหมายและการนำไปใช้ ดังนี้

4.1. เปรียบเทียบกลไกการเยียวยาในประเทศอังกฤษ (Common Law) และประเทศญี่ปุ่น (Civil Law) จากการศึกษาพบว่า ประเทศอังกฤษใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งให้ความสำคัญกับคำพิพากษาและแนวปฏิบัติของศาล (precedents) ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องร้องทางแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหาย รวมถึงสามารถร้องขอ compensation order ในคดีอาญา กฎหมายสำคัญ เช่น Computer Misuse Act 1990 และ Data

Protection Act 2018 เป็นต้น เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด ทั้งนี้ หน่วยงานเฉพาะ เช่น Information Commissioner's Office (ICO) และ Action Fraud มีบทบาทในการสนับสนุนผู้เสียหาย รวมถึงเป็นช่องทางรับร้องเรียนเบื้องต้น ซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพของระบบกฎหมายที่เน้นการตีความตามบริบท (National Cyber Security Centre - NCSC.GOV.UK, 2567)

ส่วนกลไกการเยียวยาในประเทศญี่ปุ่น (Civil Law) ประเทศญี่ปุ่นในฐานะประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ อาศัยกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก กลไกการเยียวยาผู้เสียหายเน้นการดำเนินการผ่านหน่วยงานรัฐ เช่น Personal Information Protection Commission (PPC) หรือ Financial Services Agency (FSA) ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องในศาล แม้จะมีการรับรองสิทธิของผู้เสียหายผ่านบทบัญญัติใน Act on the Protection of Personal Information (APPI) และ Act on Prohibition of Unauthorized Computer Access แต่การฟ้องคดีทางแพ่งโดยตรงยังคงมีข้อจำกัดเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะในด้านเวลาและต้นทุนทางกฎหมาย (การสนับสนุนช่วยเหลือผู้เสียหายจากอาชญากรรมญี่ปุ่น, 2566)

ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบของประเทศญี่ปุ่นเหมาะสมนำมาใช้กับประเทศไทย เพราะกลไกการเยียวยาผู้เสียหายเน้นการดำเนินการผ่านหน่วยงานรัฐ เพื่อที่จะได้ทำการตรวจจับหรือปิดกั้นบัญชีม้าได้อย่างรวดเร็ว ทันท่วงที และส่งเสริมการร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ โดยรวมเป็นฐานข้อมูลส่วนกลางไม่แยกส่วน เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันทางการเงินแต่ละแห่ง ยังคงทำงานแยกเป็นอิสระ

4.2 ระบบกฎหมายอาชญากรรมทางเทคโนโลยีประเทศอังกฤษ (Common Law System) อังกฤษใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งอิงตามคำพิพากษาศาลและกฎหมายจารีตประเพณี โดยในด้านอาชญากรรมทางเทคโนโลยีมีกรอบกฎหมายหลักในประเทศอังกฤษทำงานเหมือนกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ

โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ของไทย กฎหมายไม่กำหนดฐานความผิดเฉพาะสำหรับการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ แต่ปรับใช้ความผิดฐานฉ้อโกงตามกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ แต่ไม่ปรากฏฐานความผิดเฉพาะสำหรับการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ มีกฎหมายหลายฉบับแต่ละฉบับมุ่งเน้นไปที่การป้องกันและลงโทษ พฤติกรรมอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่แตกต่างกัน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ ได้แก่ Computer Misuse Act 1990 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้จัดการกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เช่น การแฮ็ก การเข้าถึงข้อมูลโดยมิชอบ แก้ไขเพิ่มเติมโดย Police and Justice Act 2006 เพื่อให้ทันสมัยกับภัยคุกคามใหม่ มี Data Protection Act 2018 สอดคล้องกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (GDPR) ให้สิทธิผู้เสียหายที่ข้อมูลส่วนตัวถูกละเมิดผ่านระบบเทคโนโลยี เช่น การฟ้องร้องเพื่อเรียกค่าชดเชย ได้ใช้ระบบ Online Safety Bill เพื่อควบคุมเนื้อหาผิดกฎหมายในโลกออนไลน์ และบังคับให้แพลตฟอร์มรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของผู้ใช้ โดยมีแนวปฏิบัติ ผู้เสียหายสามารถใช้คำพิพากษาศาลก่อนหน้าเป็นแบบอย่างในการเรียกร้องสิทธิ มีการบูรณาการกับหน่วยงาน เช่น National Crime Agency (NCA) และ Cyber Crime Unit เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายและสืบสวนคดี การคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากการถูก ฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้าในประเทศอังกฤษ (GOV.UK, 2024) ครอบคลุมโดยกฎหมายและมาตรการหลัก ดังนี้

1) Fraud Act 2006 เป็นกฎหมายหลักในการเอาผิดคดีฉ้อโกงทุกรูปแบบ รวมถึงการหลอกให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า มาตรา 1 กำหนดลักษณะของฉ้อโกง (fraud) ไว้ 3 แบบหลัก ได้แก่ การแสดงข้อความเท็จ (false representation) การไม่เปิดเผยข้อมูล (failure to disclose) การล่วงละเมิดความไว้วางใจ (abuse of position)

มาตรา 11 การได้รับบริการทางการเงินโดยฉ้อโกง เช่น หลอกให้ผู้อื่นเปิดบัญชีเพื่อใช้ในการกระทำผิดบัญชีม้า (Legislation.gov.uk, 2025)

2) Proceeds of Crime Act 2002 (POCA) ใช้ในการติดตามและยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด รวมถึงเงินในบัญชีม้า ศาลสามารถสั่งให้ยึดเงินในบัญชีหากพิสูจน์ว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการฉ้อโกง เปิดทางให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคืนทรัพย์สิน (National Crime Agency, 2024)

3) Payment Services Regulations 2017 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ให้สิทธิผู้บริโภคในการ เรียกร้องเงินคืนจากการโอนเงินที่เกิดจากการถูกฉ้อโกง ผู้เสียหายสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนต่อธนาคารให้ทำการ chargeback หรือ reverse transaction ได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นการโอนที่ไม่ได้รับอนุญาต

4) Contingent Reimbursement Model Code (CRM Code) แม้ไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นแนวปฏิบัติที่ธนาคารและผู้ให้บริการชำระเงินในอังกฤษสมัครเข้าร่วม หากผู้เสียหายถูกหลอกให้โอนเงิน (Authorized Push Payment Fraud - APP fraud) และผู้เสียหายไม่ประมาทเลินเล่อ (เช่นไม่เพิกเฉยต่อคำเตือน)ธนาคารต้องคืนเงินเต็มจำนวน แม้ว่าจะเป็นการอนุญาตให้โอนโดยสมัครใจ องค์กรกำกับดูแลหลักคือ Payment Systems Regulator (PSR) และ UK Finance (Code of Banking Practice, 2024)

5) Action Fraud และ Financial Ombudsman Service (FOS) Action Fraud เป็นหน่วยงานกลางรับแจ้งอาชญากรรมไซเบอร์และฉ้อโกง FOS หากธนาคารปฏิเสธการคืนเงิน ผู้เสียหายสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อ FOS ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กลไกเยียวยาโดยร้องเรียนธนาคาร ขอคืนเงิน ยื่นเรื่องต่อ FOS หากไม่เป็นธรรม

4.3. ระบบกฎหมายอาชญากรรมทางเทคโนโลยีประเทศญี่ปุ่น (Civil Law System) ญี่ปุ่นใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่งเน้นหลักกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมาย และการตีความตามบทบัญญัติกฎหมายสำคัญ ได้แก่ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2567)

1) Act on Prohibition of Unauthorized Computer Access (1999) ห้ามการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และมีโทษอาญา

2) Act on the Protection of Personal Information (APPI) คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ผู้เสียหายมีสิทธิร้องเรียนเมื่อมีการละเมิด

3) Penal Code บททั่วไปเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์ ระบุความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง การปลอมแปลงข้อมูล การข่มขู่ทางออนไลน์ ในประเทศญี่ปุ่นการใช้บัญชีม้าเพื่อฉ้อโกงนั้นมีความผิดตามกฎหมายอาญา (Keihō) และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหลักจะมีความผิดดังนี้

1. ความผิดฐานฉ้อโกง (Sakigi) ในญี่ปุ่น แปลเป็นไทยได้ว่า “ความผิดฐานฉ้อโกง” หรือ “คดีฉ้อโกง” โดยหลักหมายถึง การกระทำโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จเพื่อให้ได้ทรัพย์สินหรือเอกสารสิทธิมา ซึ่งในบริบททางกฎหมายจะใช้คำว่า ฉ้อโกง หรือ ฉ้อฉล ตามมาตรา 246 วรรค 1 ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นให้ส่งมอบทรัพย์สิน จะถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี มาตรา 246 วรรค 2 ผู้ใดด้วยวิธีการตามวรรคก่อน ได้รับผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือให้ผู้อื่นได้รับผลประโยชน์เช่นนั้น จะถูกลงโทษเช่นเดียวกับวรรคก่อน การใช้บัญชีม้าในการฉ้อโกงเข้าข่ายความผิดนี้ เนื่องจากผู้กระทำผิดหลอกลวงเหยื่อให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ซึ่งเป็นการทำให้เหยื่อส่งมอบทรัพย์สิน และผู้กระทำผิดหรือผู้อื่นได้รับผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย (Naganojoho, 2567)

2. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการโอนเงินซึ่งเป็นผลมาการกระทำความผิด ตามมาตรา 28 ห้ามมิให้บุคคลใด ยก โอนหรือให้เช่าบัญชีเงินฝาก หรือบัตรเอทีเอ็ม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ที่ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 ล้านเยน หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 28 วรรค 2 ห้ามมิให้บุคคลใดรับโอนหรือเช่าบัญชีเงินฝาก หรือบัตรเอทีเอ็ม โดยรู้ว่าเป็นสิ่งที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยเช่นนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษเช่นเดียวกับวรรคก่อน การเป็นบัญชีม้าเองนั้นถือเป็นการกระทำผิดตามกฎหมายนี้ เนื่องจากเป็นการยกหรือให้เช่าบัญชี โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือรับโอนหรือเช่าบัญชีโดยรู้หรือไม่ ควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด (กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารญี่ปุ่น, 2567)

3. ความผิดฐานสมคบคิด ตามมาตรา 60 แห่งประมวลกฎหมายอาญา หากมีการวางแผนร่วมกันในการฉ้อโกงโดยใช้บัญชีม้า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนนั้นอาจถูกดำเนินคดีในฐานะผู้สมคบคิด แม้ว่าตนเองจะไม่ได้เป็นผู้โอนเงินโดยตรง การใช้บัญชีม้าในการฉ้อโกงในประเทศญี่ปุ่นมีความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 246 (ความผิดฐานฉ้อโกง) และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการโอนเงินซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำความผิด มาตรา 28 (ความผิดเกี่ยวกับการโอนหรือรับโอนบัญชี) นอกจากนี้ อาจมีความผิดฐานสมคบคิดตามมาตรา 60 หากมีการวางแผนร่วมกันในการกระทำความผิด บทลงโทษจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับข้อหาและความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยมีแนวปฏิบัติ การดำเนินคดีขึ้นกับการตีความตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร มีการตั้งหน่วยงานเฉพาะ เช่น Cybercrime Division ภายใต้ National Police Agency (NPA) ผู้เสียหายสามารถร้องเรียนผ่านระบบราชการ เช่น คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Ministry of Internal Affairs and Communications, 2567)

5. บทวิเคราะห์รูปแบบปัญหา กลไกการยับยั้ง และกลไกการคุ้มครองเยียวยผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงบทวิเคราะห์เกี่ยวกับวิเคราะห์เรื่องรูปแบบปัญหาการนำบัญชีม้ามาใช้ฉ้อโกง วิเคราะห์เรื่องกลไกการยับยั้งการโอนเงินของต่างประเทศและประเทศไทยที่ได้มาตรฐาน และวิเคราะห์เรื่องกลไกการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

5.1 วิเคราะห์เรื่องรูปแบบปัญหาการนำบัญชีม้ามาใช้ฉ้อโกง ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการหลอกลวงทางเทคโนโลยีซึ่งเรียกว่าการฉ้อโกง มีมากมายหลากหลายรูปแบบทั้งแบบที่กระทำกับอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เป็นต้น และยังมีอีกรูปแบบที่กระทำกับบุคคล เช่น การหลอกซื้อสินค้า การหลอกโอนเงินแบบสร้างเรื่องให้กลัว ให้รัก ให้หลง แล้วแต่สถานการณ์ การหลอกให้ลงทุนผลตอบแทนที่สูงจนเกินจริง การเชิญชวนให้ใช้บริการด้านสินเชื่อ การกู้เงิน การร่วมลงทุน การชักชวนให้ทำธุรกิจบางอย่างมีการฉ้อโกงแฝงอยู่ เป็นต้น จากข้อมูลศึกษาวิเคราะห์ได้ว่า รูปแบบที่มีจำนวนถูกหลอกมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1) หลอกซื้อสินค้า การหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์พบเห็นได้มากที่สุด สูงถึงร้อยละ 42 ของอัตราส่วนของการหลอกลวงทั้งหมด ในลักษณะการหลอกขายสินค้าหลังจากผู้เสียหายชำระเงินแล้วไม่มีการจัดส่งสินค้า ถ้าจ่ายเงินแล้วมิจฉาชีพจะทำการบล็อคทันที แล้วถ่ายโอนเงินออกเป็นทอด ๆ ตามแถวบัญชีม้าที่จัดเตรียมไว้ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ETDA, 2567)

2) หลอกโอนเงิน การหลอกลวงทางโทรศัพท์ (Vishing, Phishing) โดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (call center) จะพยายามสร้างสถานการณ์ให้ผู้เสียหายตกใจกลัว สวมบทบาทเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคาร บริษัทประกัน ตำรวจ เป็นต้น รูปแบบนี้จะสอดคล้องกับกลวิธีของมิจฉาชีพในประเทศญี่ปุ่นที่ อ้างตัวว่าเป็นลูก หลาน แล้วขอเงินผู้สูงอายุ แต่ในประเทศไทย มีตัวอย่าง เช่น จะโทรมาว่า “จำเราได้เปล่าเพื่อน เราเดือดร้อนยืมเงินสัก 1 ชั่วโมง” พอโอนไปจะถูกบล็อกเบอร์ทันที (สภาองค์กรของผู้บริโภค, 2567)

3) หลอกให้กู้เงิน ให้กู้ง่าย แต่มีค่าดำเนินการที่ต้องโอนไปให้มิจฉาชีพก่อน แล้วฉ้อโกงตามช่องว่างที่มิจฉาชีพสังเกตุได้จากเหยื่อ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม , กรมประชาสัมพันธ์, 2567)

4) หลอกลงทุน (Hybrid Scam) ชักชวนลงทุนในหุ้น หรือคริปโตเคอเรนซี มักจะมาในรูปแบบนักธุรกิจร่ำรวยประสบความสำเร็จสูง ส่วนการหลอกให้ลงทุนแชร์ลูกโซ่ (Ponzi scheme) จะมาในรูปแบบของแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ ที่หลอกชักชวนให้ร่วมลงทุนในหลากหลายธุรกิจทั้งการเกษตร ทองคำ โดยอ้างว่าจะได้รับผลกำไรตอบแทนที่สูงในระยะเวลาสั้น ๆ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA), 2567)

5) แอปดูดเงิน หลอกให้กดลิงก์ การหลอกลวงผ่านอีเมล (Email scam) หรือผ่านไลน์ (Line scam) หลอกลวงที่มาในรูปแบบข้อความ (SMS) แสดงความยินดี คุณถูกรางวัล คุณได้รับเงิน หรือชวนเชิญทำงานรายได้ดี โดยการเชิญชวนให้กดลิงก์ จากค่าโบนัท รับโชคหรือรับรางวัล (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA), 2567)

จากข้อมูลจากศูนย์บริหารการแจ้งความออนไลน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติและข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า การฉ้อโกงหลอกลวงโดยรูปแบบการซื้อขายของออนไลน์ มีจำนวนคดีสูงสุดจากสถิติในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ปี 2565-2567) มีคดีภัยทางการเงินสะสมอยู่ที่ 5.4 แสนคดี ซึ่งประมาณร้อยละ 40 มาจากหลอกลวงการซื้อขายของออนไลน์ ในขณะที่คดีหลอกโอนเงิน-กู้เงิน-ดูดเงินมี 3 แสนคดี แต่คดีแอปดูดเงินมีเพียงร้อยละ 4 แต่ทั้งนี้ หากดูมูลค่าความเสียหายจากการฉ้อโกง พบว่า สร้างความเสียหายกว่า 63,000 ล้านบาท จะเห็นได้ว่ามูลค่าความเสียหาย ในรูปแบบที่หลอกลงทุนและหลอกให้โอนเงิน รวมกันมีความเสียหายเกินกว่ากึ่งหนึ่ง ทั้งที่จำนวนผู้เสียหายจากการหลอกลงทุนมีจำนวนผู้เสียหายน้อยเพียงร้อยละ 8 กับสร้างมูลค่าความเสียหายสูงที่สุดถึงร้อยละ36 ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบที่มิจฉาชีพใช้หลอกลวงที่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศอังกฤษ ที่ผู้สูงอายุวัย 75 ปีขึ้นไป ถูกหลอกลวงในรูปแบบการหลอกให้ลงทุนและหลอกโอนเงิน ถูกฉ้อโกงในรูปแบบนี้เช่นกัน

5.2 วิเคราะห์เรื่องกลไกการยับยั้งการโอนเงินของต่างประเทศและประเทศไทยที่ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยพบว่า ภาครัฐที่ได้ออกพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาใช้สร้างกลไกในการยับยั้งการโอนเงินเข้าบัญชีม้า โดยในส่วนหน้าที่การปราบปราม ทางสำนักงานตำรวจได้ออกมาตการการเพื่อจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิด ส่วนของกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้สร้างมาตรการการกำจัดซิมม้า ซิมบ็อกม้า ทำลายเสาสัญญาณเถื่อนตามขอบชายแดน และส่วนธนาคารสร้างมาตรการปิดบัญชีม้า ทำการตรวจสอบบัญชีที่มีความเคลื่อนไหวทางการเงินที่ผิดปกติ อายัดบัญชีที่ต้องสงสัย เพิ่มมาตการยืนยันตัวตนลูกค้าเจ้าของบัญชีเงินฝากให้ตรงกับหมายเลขโทรศัพท์ที่ลงทะเบียนไว้ บัญชีม้าสร้างความเสียหายในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา อยู่ที่ 6.3 หมื่นล้านบาท เฉลี่ยปีละกว่า 3 หมื่นล้านบาท ขณะที่การจับบัญชีม้าในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา พบว่าสามารถตรวจจับได้กว่า 2 แสนบัญชี ซึ่ง 1 ใน 3 เป็นบัญชีเปิดใหม่ และมีการเปิดใช้งานภายใน 1 เดือน นอกจากนี้ พบว่า บัญชีม้ามีการโอนเงินต่อถึง 5 ทอด แม้ว่าจะสามารถตรวจจับบัญชีม้าได้จำนวนมาก แต่คาดว่ายังมีจำนวนบัญชีม้าอีกค่อนข้างมากที่ยังไม่สามารถจำกัดได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567)

5.3 วิเคราะห์เรื่องกลไกการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ผลได้ว่า ในประเทศไทยยังไม่มีกลไกการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ได้มาตรฐาน มาตรการที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ แม้จะมีพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาใช้โดยให้อำนาจหน่วยงานต่าง ๆ สามารถช่วยเหลือผู้เสียหาย จากข้อมูลสถิติ พบว่าตัวเลขที่สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายได้กลับน้อยลง โดยมูลค่าความเสียหายตั้งแต่ 17 มีนาคม 2566 ถึง 30 มิถุนายน 2567 มีความเสียหายเกี่ยวกับเรื่องภัยไซเบอร์ 252 ล้านบาท แต่กลับมีผู้เสียหายที่ได้รับการเยียวยาเพียง 23 ล้านบาทเท่านั้น ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จากข้อมูลชี้ให้เห็นว่า การมีพระราชกำหนดฉบับนี้ยังไม่สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายได้จริงและการเยียวยาความเสียหายสำหรับผู้เสียหายยังไม่สามารถทำได้อย่างเป็นรูปธรรม จึง

ควรเร่งยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการคุ้มครองเยียวยาของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ฉบับที่ 2 เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีอำนาจสร้างมาตรการกลไกในการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายร่วมกันอย่างเป็นระบบที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดตั้งให้มีหน่วยงานกำกับดูแลในด้านการคุ้มครองเยียวยา สิทธิของผู้เสียหายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็ว การเฉลี่ยทรัพย์คืน และการบังคับใช้กฎหมายทางแพ่งและพาณิชย์เรื่องการฝากเงิน พิจารณาพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 มาตรา 8/1 และ มาตรา 8/2 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 12 เมษายน 2568 ความรับผิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเชื่อมต่อฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับแต่ละหน่วยงานในการตรวจสอบบัญชีม้าเพื่อที่จะได้ทำการตรวจจับหรือปิดกั้นการใช้งานได้อย่างทันท่วงทีและส่งเสริมการร่วมกันทำงานแบบบูรณาการ โดยรวมเป็นฐานข้อมูลส่วนกลางไม่แยกส่วน เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันทางการเงินแต่ละแห่ง ยังคงทำงานแยกเป็นอิสระรวมไปถึงขั้นตอนในการตรวจสอบบัญชีม้าที่ต้องผ่านกระบวนการและใช้เวลาค่อนข้างมาก ทำให้บางครั้งการปิดบัญชีหรืออายัดบัญชีเหล่านั้นอาจไม่ทันการ ประกอบกับเพื่อลดความเป็นอิสระของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้น้อยลง

วิเคราะห์โดยใช้ SWOT analysis บัญหาบัญชีม้าในเรื่องการคุ้มครองจากความเสียหายจากการถูกฉ้อโกง จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของกลไกการคุ้มครองซึ่งครอบคลุมทั้ง 2 ส่วน คือ การคุ้มครองทั้งในเชิงยับยั้งป้องกัน และเชิงคุ้มครองเยียวยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการกลไกการคุ้มครองจากความเสียหายจากการถูกฉ้อโกง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยหรือคืนทรัพย์สินที่เสียไป โดยปกติจะมีกระบวนการทางกฎหมายหรือมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรการหลักประกอบด้วย

1) มาตรการทางกฎหมาย การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหาย ให้ผู้มีส่วนที่ต้องรับผิดเรื่องการฝากเงิน ความรับผิดของผู้รับฝากเงิน มาตรา 672 และมาตรา 673 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีการชดเชยเยียวยาอย่างรวดเร็วเมื่อเกิดความเสียหาย การฟ้องร้องทางกฎหมายกับผู้ที่ฉ้อโกง ผู้เสียหายสามารถยื่นฟ้องทางแพ่งหรืออาญาต่อผู้ที่ฉ้อโกง โดยผ่านกระบวนการศาล ศาลอาจสั่งให้ผู้ฉ้อโกงชดใช้ทรัพย์สินหรือค่าชดเชยต่าง ๆ ให้กับผู้เสียหาย

2) มาตรการทางนโยบายหน่วยงานรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ในประเทศไทย หรือหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคจะมีบทบาทในการสืบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และอายัดและส่งมอบคืนทรัพย์สินหรือชดใช้ความเสียหายให้กับผู้เสียหาย

3) มาตรการจากธนาคารหรือบริษัทการเงิน หากการฉ้อโกงเกิดจากการโอนเงินหรือธุรกรรมทางการเงิน ผู้เสียหายสามารถแจ้งกับธนาคารหรือบริษัทการเงินเพื่อตรวจสอบและยกเลิกการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย และอาจได้รับเงินคืนหากพบว่า เป็นการฉ้อโกง

4) มาตราการการประกันภัยความเสียหาย หากผู้เสียหายมีการทำประกันภัยเกี่ยวกับความเสียหายจากการฉ้อโกง ผู้เสียหายสามารถยื่นขอรับเงินชดเชยจากบริษัทประกันภัยตามเงื่อนไขของกรมธรรม์

5) มาตรการทางสังคม การช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและสังคม ในบางกรณี รัฐบาลหรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรอาจมีโครงการช่วยเหลือให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการชดเชยหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย และสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชน

จากขั้นตอนมาตรการเหล่านี้ นำมาสร้างระบบหรือกระบวนการที่ทำให้มาตรการหรือขั้นตอนเหล่านั้นดำเนินไปได้ ซึ่งคือ กลไกการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า จะเน้นที่ระบบการทำงานในภาพรวม ประสานความร่วมมือของทุกหน่วยงาน ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยหรือส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่

ต้องการ มีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกง ให้ได้รับความเป็นธรรม และลดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า

กลไกการคุ้มครองที่มีอยู่นั้น คือ เมื่อเกิดความเสียหายให้แจ้งดำเนินการที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่การคุ้มครองยังไม่ครอบคลุมทั้งระบบตลอดจนมาตรการยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ วิเคราะห์จากสถิติบัญชีม้าที่สูงขึ้น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เริ่มออกมาตรการทั้งทางกฎหมายและมาตรการทางสังคมเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายที่เกิดจากถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ทั้งยังมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐตามแผนแม่บทแห่งชาติฉบับที่ 4 นี้ และยังสอดคล้องกับมาตรการที่ภาครัฐและเอกชนเร่งดำเนินการอยู่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการแผนแม่บทครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่ตรงประเด็นกับงานศึกษา เช่น การพัฒนากฎหมาย การพัฒนากระบวนการยุติธรรม การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

1. การพัฒนากฎหมาย มีการออกกฎหมายมาป้องกันและปราบปรามแล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหาย จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนนี้ที่ยังไม่มีบทลงโทษของธนาคารที่ให้ต้องรับผิดในทางแพ่ง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้รวดเร็วเท่าทันการก่ออาชญากรรมในรูปแบบใหม่ ที่มาพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยี ดังเช่น ธุรกรรมทางการเงินที่ใช้บัญชีม้า ในงานศึกษานี้

3. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ AI มาใช้ดักจับบัญชีม้า

4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฝึกหัดเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีให้เท่าทันเหตุการณ์ ในงานศึกษานี้การพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับบัญชีม้า มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และรวมถึงให้ประชาชนตระหนักรู้ทั้งคุณและโทษของเทคโนโลยีสมัยใหม่

5. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะจะทำให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย จึงสามารถคุ้มครองเจ้าของบัญชีเงินฝาก ผู้ใช้บริการธนาคารหรือผู้เสียหายนั่นเอง

แม้ว่าประเทศไทยมีกฎหมาย พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบัญชีม้านี้แล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมมีประสิทธิภาพไม่มากพอที่จะระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมทางการเงิน สถาบันทางการเงินที่มีอำนาจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันระงับยับยั้งความเสียหายและคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหาย เพื่อใช้บังคับกับที่ส่วนที่องค์กรต้องปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเฝ้าระวังบัญชีที่มีอยู่เดิม หรือบัญชีที่จะเปิดใหม่ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนของบัญชีที่สงสัยว่าจะเป็นบัญชีม้า มาตรการกลไกการระงับยับยั้งความเสียหายและคุ้มครองเยียวยาความเสียหาย รวมไปถึงการออกประกาศในการจัดให้มีมาตรการแนวทางในการคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า วัตถุประสงค์หลักของประกาศดังกล่าวคือคุ้มครองสิทธิของเจ้าของบัญชีเงินฝากที่จะได้การชดเชยเยียวยาค่าเสียหายโดยที่ธนาคารมีขั้นตอนและวิธีการในการพิสูจน์และยืนยันว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากเจ้าของบัญชีเอง แม้ว่าอาจจะยังคงมีช่องโหว่อยู่บ้าง เนื่องจากมาตรการกลไกจะไม่เข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจนเกินไป และได้รับอำนาจจากกฎหมายแล้ว สถาบันทางการเงินควรออกประกาศเกี่ยวกับมาตรการกลไกที่บังคับใช้ในการยืนยันตัวตนเพื่อเปิดบัญชี โดยเฉพาะแยกเป็นอีกหนึ่งฉบับ เพื่อจะได้นำมาปรับขั้นตอนและวิธียืนยันตัวตนให้เหมาะสมกับการป้องกันการเปิดบัญชีม้า ดังตัวอย่างของประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่นที่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนเพื่อป้องกันการสวมรอยใช้บัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต และลดความเสียหายต่อเหยื่อ และเจ้าของบัญชีเงินฝากที่อาจเกิดจากการถูกสวมสิทธิ์ไปเปิดบัญชี โดนที่ตนไม่ทราบที่ไม่ได้รับอนุญาต ทำให้กระบวนการและวิธีการในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนมีความชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ควรผลักดันให้สถาบันทางการเงินแต่ละสถาบันกำหนดให้มีการแบ่งปันข้อมูลบัญชีม้า ข้อมูลผู้กระทำความผิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่

เกี่ยวข้อง และแบ่งปันข้อมูลของแต่ละสถาบันทางการเงินเหมือนประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น โดยการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเชื่อมต่อฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับแต่ละหน่วยงานในการตรวจสอบบัญชีม้า เพื่อที่จะได้ทำการตรวจจับหรือปิดกั้นการใช้งานได้อย่างทันท่วงทีและส่งเสริมการร่วมกันทำงานแบบบูรณาการโดยรวมเป็นฐานข้อมูลส่วนกลางไม่แยกส่วน เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันทางการเงินแต่ละแห่ง ยังคงทำงานแยกเป็นอิสระรวมไปถึงขั้นตอนในการตรวจสอบบัญชีม้าที่ต้องผ่านกระบวนการและใช้เวลาค่อนข้างมาก ทำให้บางครั้งการปิดบัญชีหรืออายัดบัญชีเหล่านั้นอาจไม่ทันการ ประกอบกับเพื่อลดความเป็นอิสระของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้น้อยลง

การคุ้มครองบัญชีเงินฝากของประชาชนผู้สุจริต ที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินโดยบัญชีม้า ไม่ว่าจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายให้มีการระงับเหตุ ระงับบัญชีม้าทันที ถ้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามให้มีบทลงโทษในทางทางอาญาและชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งให้กับเจ้าของบัญชีเงินฝากผู้เสียหาย นอกจากนั้นจัดให้มาตรการแบบแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม การพิสูจน์และยืนยันตัวตน การตรวจสอบและแบ่งปันข้อมูลให้หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบอย่างทันท่วงที บัญชีม้า ซิมม้า โทรศัพท์ที่กระทำผิด ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความตระหนักให้ประชาชน แม้ว่าจะไม่ได้ช่วยลดปริมาณการโทรเข้ามาหลอกลวงประชาชนแต่ช่วยให้ลดความสูญเสียทางด้านการเงินได้อย่างมากเนื่องจากประชาชนได้ตระหนักถึงการถูกหลอกลวง ถูกฉ้อโกงและมีความรู้ในการตัดสินใจว่าบัญชีใดหมายเลขโทรศัพท์ใดดังกล่าวที่หลอกให้โอนเงิน หรือโทรเข้ามาพูดคุยว่าเป็นการหลอกลวงหรือไม่อีกด้วย

สังคมในยุคที่การทำธุรกรรมและกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนโลกออนไลน์ ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ถือเป็นหัวใจหลักที่ทุกประเทศโดยเฉพาะประเทศไทยที่จะก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ต้องให้ความสำคัญต่อพันธะสัญญาที่จะผลักดันให้เกิดความปลอดภัยอย่างแท้จริง

6. บทส่งท้าย

การคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า ผู้ศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ คือ กลไกการยับยั้งการโอนเงินเข้าบัญชีม้าของต่างประเทศและประเทศไทยที่ได้มาตรฐาน คือ การยกระดับการลงโทษจากรายบัญชีเป็นระดับบุคคลในการอายัดบัญชีม้า และยืนยันตัวตนของลูกค้า ลงโทษบัญชีม้าโดยไม่ให้เปิดใช้งานบัญชีทางอิเล็กทรอนิกส์ และกลไกคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า คือเร่งยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการคุ้มครองเยียวยาของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ฉบับที่ 2 การเร่งคืนเงินผู้เสียหาย การจัดตั้งให้มีหน่วยงานกำกับดูแลในด้านการคุ้มครองเยียวยา และความรับผิดตามกฎหมายทางแพ่งและพาณิชย์เรื่องการฝากเงิน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) เร่งยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในเรื่องของการคุ้มครองเยียวยาของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ฉบับที่ 2 ในเรื่องการคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยสาระสำคัญมีดังนี้ การเร่งคืนเงินผู้เสียหาย การเพิ่มสิทธิ์ผู้เสียหาย และเพิ่มความรับผิดชอบผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมและสถาบันการเงิน ความรับผิดของผู้รับฝากเงิน มาตรา 672 และมาตรา 673 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจัดตั้งให้มีหน่วยงานกำกับดูแลในด้านการคุ้มครองเยียวยา การเฉลี่ยทรัพย์คืน และการบังคับใช้ประมวลกฎหมายทางแพ่งและพาณิชย์เรื่องการฝากเงิน

2) เพิ่มมาตรการการตรวจจับ อายัด ปิดบัญชีม้า และลงโทษตีตราผู้กระทำผิด มาตรการเกี่ยวกับตีตราลงโทษผู้กระทำผิดนี้เพื่อลงโทษไม่ให้สามารถใช้บัญชีทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อีกต่อไป ทั้งในบัญชีส่วนบุคคลและนำไปจดเพื่อสร้างบัญชีเงินทางนิติบุคคล เป็นการเพิ่มมาตการการแก้ไขปัญหาการรับเปิดบัญชีธนาคารเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรม (บัญชีม้า) สำหรับธนาคาร มาตรการหน่วงเงินชะลอการโอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการแบ่งปันข้อมูลบัญชีม้าระหว่างกันเร็วมากขึ้นกว่าเดิม

3) มีระบบแจ้งเหตุและให้ความรู้แบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop services) สร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนทางสื่อกิจกรรมและการเรียนการสอน กลไกนี้จะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนและการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารญี่ปุ่น. (2567, มิถุนายน 12). *พระราชบัญญัติป้องกันการโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดทางอาญา สำหรับผู้ให้บริการรับและส่งต่อสายโทรศัพท์ (Preventing the Transfer of Proceeds of Crime Act).* https://monolith.law/th/it/identification-regulation

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรมประชาสัมพันธ์. (2567,กรกฎาคม 24). *จัดการกับ“ม้า”.* https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2940/iid/381790

กานต์ ภัทรปรีชาการ. (2567, มิถุนายน 22). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีของผู้รับจ้างเปิดบัญชี (บัญชีม้า) กรณีเด็กและเยาวชน.* http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6324011284/16757602975ac5cc90dad8250284259557b13498d3_abstract.pdf

คณพล จันทน์หอม. (2561). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ณัฐธรณ์ เดชสกุล. (2563). *ปัญหาการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต.* มหาวิทยาลัยรังสิต.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567, สิงหาคม 13). การเปิดบัญชีม้า https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/research-and-publications-list.html

ธีร์รัฐ บุนนาค. (2567). *การส่งลิ้งค์เข้าหน้าเพจปลอม.* https://www.facebook.com/lawyer8686

วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. (2562). *กฎหมายอาญาพิสดาร เล่ม 2* (ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2562). แสงจันทร์การพิมพ์.

ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. [Online]. เข้าถึงได้จาก : https://tlhr2014.com/archives สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2567

ศูนย์สนับสนุนช่วยเหลือผู้เสียหายจากอาชญากรรม **法テラス** . [Online]. เข้าถึงได้จาก : https://www.houterasu.or.jp › site › thai › hanpi-thaiบริการให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ผู้ที่ประสบปัญหา. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2566

สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2567, ธันวาคม 25). *รู้ทันก่อนเสียอนาคต! รับเปิดบัญชีม้า – ชิมม้า โทษหนักถึงคุก.* https://www.tcc.or.th/tcc_media/mule-account-scam/

สมชาย บุญคงมาก. (2567). ประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน. บทสัมภาษณ์สื่อสังคมออนไลน์ วันที่ 24 กันยายน 2567.

สาวตรี สุขศรี และปวีร์ เจนวีระนนท์,ความรู้ทางกฎหมายหลากหลายและเข้าใจง่าย ชุดที่ 20 เมื่อโลกออนไลน์ เต็มไปด้วยอาชญากรรม :อาชญาวิทยาและบทบาทของกฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [Online]. เข้าถึงได้จาก : https://www.law.tu.ac.th/tulawinfographic20/ สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2567

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ETDA. (2567, ธันวาคม 2). กฎหมายดิจิทัล https://www.etda.or.th/th/Our-Service/DigitalLaw/info.aspx

สำนักงานวิจัยแห่งชาติ. (2567, มีนาคม 15). *สาระสำคัญกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.* https://www.nrct.go.th/

Becker, H. (1963). *Outsiders: Studies in the sociology of deviance.* The Free Press.

Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). *Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach.* https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/social-change-and-crime-rate-trends-routine-activity-approach

Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (1987). *Understanding Crime Displacement: An Application of Rational Choice Theory*. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1745-9125.1987.tb00826.x

Cornish, D., & Clarke, R. V. (1986). The Reasoning Criminal: Rational Choice Perspectives on Offending. Hague: Springer-Verlag.

Cyber criminology and Space Transition Theory. (2025, January 20). International Journal of Cyber Criminology. https://www.cybercrimejournal.com/pdf/Editoriaijccjuly.pdf

GOV.UK 2024. Policy paper Money mule and financial exploitation action plan. [Online]. Accessible from: https://www.gov.uk/government/publi ccations/money-mule-action-plan/money-mule-and-financial-expl oitation-action-plan-accessi ble. 1 March 2024.

GOV.UK. HMRC internal manual Economic Crime Supervision Handbook. https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/economic-crime-supervision-handbook/ecsh24500

Jaishankar, K. (2008). Establishing a theory of cyber crimes International. Journal of Cyber Criminology (IJCC) ISSN: 0974-2891, 1(2), 7-9.

Legislation.gov.uk. (2006). *Fraud Act 2006.* https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/35/contents

Lemert, E. M. (1951). *Social pathology: A systematic approach to the theory of sociopathic behavior.* McGraw-Hill. https://www.ebsco.com/research-starters/social-sciences-and-humanities/labeling-theory

Ministry of Internal Affairs and Communications. (2024, June 4). *Featured For foreign residents in Japan.* https://www.soumu.go.jp › money

Naganojoho. (2024, June 2). *Preventing damage caused by crime.* https://www.naganojoho.com/nj201706/safety.php

National Crime Agency. (2024, June 15). *Proceeds of crime act 2002.* https://www.ukciu.gov.uk

National Cyber Security Centre. (2024, June 6). https://www.ncsc.gov.uk